

STEP

STRIVING TOWARDS EQUAL PARTICIPATION

PROJECTCODE: 2021-2-IT02-KA210-ADU-000048728.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ VIDEO PILLS ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ STEP ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Co-funded by
the European Union

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Πίνακας περιεχομένων

- Το έργο
- Η ιδέα των video pills στην εκπαίδευση ενηλίκων
- Τα video pills για τα κοινωνικά δικαιώματα
- Τα video pills για τη συμμετοχή
- Τα video pills για την ψηφιοποίηση
- Η χρήση των video pills του STEP για εκπαιδευτικούς σκοπούς
- Ένα παράδειγμα χρήσης των video pills του έργου STEP για την ενδυνάμωση ενηλίκων σε περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα

Το έργο

Το έργο STEP - Striving Towards Equal Opportunities - είναι μια πρωτοβουλία που συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Εταίροι του έργου είναι το Πανεπιστήμιο της Σιένα (IT), καθώς και οι οργανισμοί: REDU - Rete Educare ai diritti umani (IT), Learning Designers (ES), Όμιλος για την UNESCO Νέων Θεσσαλονίκης (GR) και POSCOHR (PT).

Οι πέντε εταίροι, γνωρίζοντας ότι ακόμη και σήμερα αρκετοί συνάνθρωποι μας εξακολουθούν να βρίσκονται στο περιθώριο και να αντιμετωπίζουν διακρίσεις λόγω ανισοτήτων που περιορίζουν και εμποδίζουν το δικαίωμά τους στην κοινωνική συμμετοχή, θέλησαν να υλοποιήσουν το έργο STEP για να προωθήσουν την ενδυνάμωση των ενηλίκων σε ευάλωτες καταστάσεις.

Συγκεκριμένα, το έργο έχει τους ακόλουθους στόχους:

- Να παράσχει εκπαιδευτικά εργαλεία σε όσους/ες απασχολούνται στον τομέα της εκπαίδευσης και της κοινωνικής εργασίας και σε όσους/ες εργάζονται με ενήλικες για την προώθηση της ιδιότητας του ενεργού πολίτη, των κοινωνικών δικαιωμάτων και της κοινωνικής ένταξης,
- Να υποστηρίξει τους ενήλικες να συμμετέχουν ενεργά στις τοπικές τους κοινότητες,
- Να βελτιώσει τις δραστηριότητες των εταίρων σε περιοχές όπου οι ενήλικες ζουν σε συνθήκες αποκλεισμού.

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του έργου είναι:

- Η βελτίωση του έργου των κοινωνικών λειτουργών και των εκπαιδευτικών που εργάζονται με ευάλωτες κοινωνικές ομάδες,
- Η δημιουργία νέων εκπαιδευτικών και ενημερωτικών εργαλείων για τα κοινωνικά δικαιώματα, τη συμμετοχή, την ψηφιοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της μετάφρασης του Dignityland στις γλώσσες των εταίρων και της δημιουργίας οπτικοακουστικού υλικού για τα παραπάνω θέματα,
- Η ενίσχυση της συμμετοχής των ενηλίκων σε περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα.
- Η βελτίωση της ικανότητας των εταίρων να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της κοινότητας και των τοπικών δικτύων, έτσι ώστε "να μην μένει κανένας και καμία πίσω".

Η ιδέα των video pills στην εκπαίδευση ενηλίκων

Στο πλαίσιο του έργου STEP, θεωρήθηκε θεμελιώδες για την ενεργοποίηση της ενδυνάμωσης των ενηλίκων που ζουν σε περιθωριοποιημένα πλαίσια να ληφθούν υπόψη οι έξι αρχές της Αγωγής Ενηλίκων του Knowles.

Συγκεκριμένα, οι έξι αρχές του Knowles που καθορίζουν τον τρόπο μάθησης των ενηλίκων είναι οι εξής:

- Ανάγκη για γνώση: Για το ενήλικο άτομο είναι απαραίτητο να γνωρίζει γιατί συμμετέχει σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Να γνωρίζει τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσει τόσο σε προσωπικό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο.
- Εμπειρία: Η εμπειρία που φέρνουν οι ενήλικες στις εκπαιδευτικές διαδικασίες είναι πλουσιότερη από εκείνη των νέων. Ωστόσο, αυτή η εμπειρία μπορεί να γίνει εμπόδιο στη μάθηση, αν μετατραπεί σε νοητική ακαμψία, σε προκατάληψη απέναντι στη σκέψη και τη δράση με έναν εναλλακτικό τρόπο σε σχέση με το ήδη γνωστό.
- Αυτοαντίληψη: Τα άτομα που ασχολούνται με την εκπαίδευση ενηλίκων έχουν ως καθήκον να διευκολύνουν την ικανότητα των ενηλίκων, ενισχύοντας τη μετάβαση από την εξάρτηση στην αυτονομία στις διαδικασίες μάθησης.
- Να είναι κανείς έτοιμος (πρόθυμος να μάθει): Οι ενήλικες δείχνουν ενδιαφέρον να μάθουν αυτό που θεωρούν απαραίτητο για τις ανάγκες και την εξέλιξη της ζωής τους.
- Επίλυση των προβλημάτων: Η μάθηση των ενηλίκων προσανατολίζεται στην επίλυση προβλημάτων ή στην απόκτηση χρήσιμων εργαλείων για την επαγγελματική ή την προσωπική τους ζωή.

- Εσωτερικά κίνητρα: Τα ισχυρότερα κίνητρα σχετίζονται με την ανάπτυξη και την εξέλιξη του ατόμου. Εμπόδιο μπορεί να συνιστά η χαμηλή αυτοπεποίθηση και οι περιορισμένες ευκαιρίες κατάρτισης. Οι πρακτικές διαστάσεις της παρεχόμενης κατάρτισης είναι χρήσιμη για τους ενήλικες.

Από αυτές τις έξι αρχές προκύπτει ότι είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν **πρακτικές οδοί εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι οποίες θα βασίζονται στην εμπειρία και θα απαντούν στις ανάγκες των ενηλίκων.**

Ένα άλλο στοιχείο που λάβαμε υπόψη μας ήταν το γεγονός ότι οι άνθρωποι θυμούνται περίπου το 80% όσων βλέπουν, ακούν και κάνουν. Αυτό σημαίνει ότι το οπτικοακουστικό υλικό και η βιωματική μάθηση είναι απαραίτητα για την οικοδόμηση αποτελεσματικών εκπαιδευτικών πλαισίων για ενήλικες.

Με βάση αυτές τις εκτιμήσεις, και προκειμένου τα εργαλεία του STEP να γίνουν πιο προσιτά για τους ενήλικες που βρίσκονται σε περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα, οι εταίροι του έργου οραματίστηκαν τη δημιουργία μιας σειράς video pills στις διάφορες γλώσσες τους, με περιεχόμενο σχετικό με το αντικείμενο του έργου, δηλαδή τα κοινωνικά δικαιώματα, τη συμμετοχή, την ψηφιοποίηση.

Τα video pills είναι εκπαιδευτικά βίντεο ιδιαίτερα μικρής διάρκειας, που εισάγουν θεμελιώδεις έννοιες για τα υπό εξέταση θέματα, εστιάζοντας στα ενήλικα άτομα, τα οποία μπορεί να μην έχουν τον χρόνο και τα εργαλεία για να δραστηριοποιηθούν στις κοινότητές τους, καθώς και για να ενημερωθούν για τα κοινωνικά τους δικαιώματα και τις δυνατότητες συμμετοχής τους.

Το περιεχόμενο τους παρουσιάζεται με σαφήνεια σε μια ελκυστική, οπτικοακουστική και εύκολα απομνημονεύσιμη γλώσσα.

Τα video pills του STEP μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- **Στα κανάλια κοινωνικής δικτύωσης:** για να ενημερώσουν και να ευαισθητοποιήσουν εν συντομία για ορισμένα θέματα
- **Στα κανάλια κοινωνικής δικτύωσης:** για να κεντρίσουν το ενδιαφέρον και να προσελκύσουν ανθρώπους να μάθουν περισσότερα για τα θέματα μέσα από προγράμματα αυτό-επιμόρφωσης και ειδικής εκπαίδευσης.
- **Σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες:** Ως εισαγωγικό εργαλείο για ορισμένα θέματα σε προγράμματα κατάρτισης ή ως εκπαιδευτικό εργαλείο σε προγράμματα ηλεκτρονικής μάθησης.
- **Σε προγράμματα κατάρτισης:** Ως εκπαιδευτικό εργαλείο που εδραιώνει και συνθέτει όσα έχουν διδαχθεί σε προηγούμενες συνεδρίες ή συμπληρώνει το περιεχόμενο και τα θέματα που καλύφθηκαν σε προηγούμενες συνεδρίες.
- **Σε προγράμματα κατάρτισης:** : ως ερέθισμα για προβληματισμό και ομαδικές συζητήσεις.

Τα video pills για τα κοινωνικά δικαιώματα

Τα κοινωνικά δικαιώματα παρουσιάζονται σε πέντε video pills.

Τα video pills επικεντρώνονται στα κοινωνικά δικαιώματα που περιλαμβάνονται στο παιχνίδι καρτών Enter! Dignityland του Συμβουλίου της Ευρώπης. Με αυτόν τον τρόπο, επιδιώκεται η επίτευξη υψηλότερου επιπέδου αλληλεπίδρασης και θετικού αντικτύπου κατά την παρουσίαση του παιχνιδιού Dignityland για τα κοινωνικά δικαιώματα, στο πλαίσιο του προγράμματος κατάρτισης για τα άτομα που εργάζονται με ενήλικες σε περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα.

Το πρώτο video pill, διάρκειας 2:02 λεπτών, εισάγει τα κοινωνικά δικαιώματα, τονίζοντας τη σημασία τους στην ενεργό συμμετοχή και την άσκηση της ιδιότητας του πολίτη.

Τα επόμενα video pills, διάρκειας ενός λεπτού το καθένα, εισάγουν τα διάφορα κοινωνικά δικαιώματα, συσχετίζοντάς τα με την Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, ως εξής:

- 1 video pill για τα δικαιώματα στη στέγαση και την εξάλειψη της φτώχειας
- 1 video pill για τα δικαιώματα στην εργασία και τη συλλογική οργάνωση
- 1 video pill για τα δικαιώματα στην υγεία και την κοινωνική ασφάλιση
- 1 video pill για το δικαίωμα στην εκπαίδευση.

The video pills on participation and active citizenship

Υπάρχουν τρία video pills για τα θέματα της συμμετοχής και της ιδιότητας του ενεργού πολίτη.

Το πρώτο video pill, διάρκειας 3:19 λεπτών, εισάγει τα θέματα της συμμετοχής και της ιδιότητας του πολίτη, συνδέοντάς τα με το θέμα της κοινωνικής ένταξης και το μοντέλο RMSOS (Rights, Means, Space, Opportunities, Support).

Το pill χωρίζεται σε δύο μικρότερα μέρη:

- το πρώτο από αυτά ασχολείται ειδικά με τη συμμετοχή ως εργαλείο για την κοινωνική ένταξη, αλλά και για την οικοδόμηση δημοκρατικών κοινωνιών,
- ενώ το δεύτερο εμβαθύνει στο μοντέλο RMSOS, ως εργαλείο ευαισθητοποίησης σε σχέση με τη συμμετοχή σε ατομικό επίπεδο.

Τα video pills για την ψηφιοποίηση

Υπάρχουν πέντε video pills σχετικά με την ψηφιοποίηση, τα οποία εστιάζουν στη σημασία των ψηφιακών δεξιοτήτων και εργαλείων για την απόλαυση των κοινωνικών δικαιωμάτων και την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία.

Το πρώτο video pill, διάρκειας 2:12 λεπτών, εισάγει το θέμα σε σχέση με τα κοινωνικά δικαιώματα και την ενεργό συμμετοχή.

Τα υπόλοιπα τέσσερα video pills διάρκειας περίπου 1:30 λεπτών το καθένα, είναι δομημένα με τέτοιο τρόπο ώστε να προσδιορίζουν τη σχέση μεταξύ των ψηφιακών δεξιοτήτων και εργαλείων και των διαφόρων κοινωνικών δικαιωμάτων.

Συγκεκριμένα, τα τέσσερα pills ασχολούνται με τη σχέση μεταξύ της ψηφιοποίησης και της πρόσβασης:

- στο δικαίωμα στην εκπαίδευση
- στην υγεία και την κοινωνική ασφάλιση
- στην εργασία και τη συλλογική οργάνωση
- στη στέγαση και την εξάλειψη της φτώχειας.

Η χρήση των video pills του STEP για εκπαιδευτικούς σκοπούς

Όπως αναφέρουν οι Diaz και Garcia (2015, σελ. 3)¹, τις τελευταίες δεκαετίες έχουμε βιώσει μια μεγάλη μαζικοποίηση και ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών σε κάθε τομέα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, οι οποίες έχουν μεταμορφώσει ριζικά τον τρόπο με τον οποίο σχετιζόμαστε με τον κόσμο.

Σήμερα, τα ψηφιακά εργαλεία και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ενσωματώνονται ολοένα και περισσότερο στις εκπαιδευτικές διαδικασίες, τόσο επιγραμμικά (online) όσο και απογραμμικά (offline).

Συγκεκριμένα, τα video pills συνιστούν ένα εργαλείο που προσελκύει την προσοχή των συμμετεχόντων επειδή:

- είναι σύντομα
- χρησιμοποιούν λέξεις-κλειδιά για να αποδώσουν πιο περίπλοκες έννοιες
- συνδυάζουν οπτική και ακουστική μάθηση
- διεγείρουν την περιέργεια και την ενεργοποίηση
- μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν και σε άλλες χρονικές στιγμές, πέραν της διεξαγωγής της μαθησιακής διαδικασίας, προκειμένου να επανεξεταστούν οι έννοιες που διερευνήθηκαν.

Τα video pills του STEP μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε προγράμματα κατάρτισης με ενήλικο κοινό, τόσο επιγραμμικά (online) όσο και απογραμμικά (offline):

- στην αρχή της συνεδρίας για την εισαγωγή του θέματος,

---

¹ https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/754304/Bazan_Monica.pdf?sequence=2&isAllowed=y

- μετά την εισαγωγή του θέματος ως σύνοψη των όσων ειπώθηκαν με λέξεις-κλειδιά
- στο τέλος της συνεδρίας, για την εμπέδωση της εργασίας που έχει γίνει.

Μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης - youtube, tiktok, instagram, facebook - για τη διάδοση θεμάτων που σχετίζονται με τα κοινωνικά δικαιώματα, τη συμμετοχή και την ψηφιοποίηση και για να διεγείρουν την περιέργεια των ανθρώπων να μάθουν περισσότερα για τα θέματα αυτά, μέσα από πιο συγκεκριμένες εκπαιδευτικές οδούς και μεθόδους.

Τέλος, τα video pills μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διαφορετικά πλαίσια, τόσο επίσημα όσο και ανεπίσημα, για την ενδυνάμωση των πολιτών που προέρχονται από περιθωριοποιημένα και ευάλωτα περιβάλλοντα.

Τα video-pills που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του έργου STEP μπορούν να χρησιμοποιηθούν από κοινωνικούς λειτουργούς, εργαζομένους σε κέντρα επαγγελματικής απασχόλησης, καθηγητές σε κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης και καθηγητές ελληνικών ως δεύτερης (ξένης) γλώσσας, ως εργαλείο για την προσέγγιση ενήλικων ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες με σκοπό τη μετάδοση βασικών εννοιών που διευκολύνουν την ενεργοποίηση και την κοινωνική συμμετοχή τους.

Ένα παράδειγμα χρήσης των video pills του έργου STEP για την ενδυνάμωση ενηλίκων σε περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα

Κατά το στάδιο της δοκιμής των εργαλείων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου STEP, το οποίο στοχεύει στην παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους/ες όσους/ες ζουν σε ένα δύσκολο περιβάλλον ή αντιμετωπίζουν εμπόδια και φραγμούς στην πλήρη κοινωνική τους συμμετοχή, τα video pills χρησιμοποιήθηκαν ως εκπαιδευτικό εργαλείο σε ειδικές εκπαιδευτικές συνεδρίες για τα κοινωνικά δικαιώματα, τη συμμετοχή και την ιδιότητα του ενεργού πολίτη τόσο με ενήλικες που ζουν σε περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα όσο και με επαγγελματίες από τους χώρους της εκπαίδευσης, της κοινωνικής εργασίας και της ψυχοκοινωνικής υγείας.

The pathway for adults in marginalised situations

Βήματα προσέγγισης ενηλίκων που προέρχονται από περιθωριοποιημένα και ευάλωτα περιβάλλοντα, προκειμένου να εκπαιδευτούν για τα κοινωνικά δικαιώματα, τις ψηφιακές δεξιότητες και την ενεργό συμμετοχή:

- Οικοδόμηση εμπιστοσύνης: Το πρώτο βήμα για την προσέγγιση ενηλίκων που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα είναι η οικοδόμηση εμπιστοσύνης. Αυτό μπορεί να γίνει ακούγοντας τις ανησυχίες τους και επιδεικνύοντας σεβασμό για τις απόψεις και τις εμπειρίες τους.
- Κατανόηση των αναγκών τους: Είναι σημαντικό να κατανοηθούν οι συγκεκριμένες ανάγκες των ενηλίκων που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα. Η αξιολόγηση των αναγκών των ατόμων αυτών μπορεί να σας βοηθήσει να προσαρμόσετε την εκπαίδευσή σας ώστε να ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες ανάγκες τους.

- Παροχή πρόσβασης σε πόρους: Οι ενήλικες που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα μπορεί να μην έχουν πρόσβαση στους πόρους που χρειάζονται για να αποκτήσουν νέες δεξιότητες. Είναι σημαντικό να παρέχετε πρόσβαση σε πόρους όπως υπολογιστές, διαδίκτυο και λογισμικό, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο υλικό απαιτείται για την κατάρτιση.
- Χρήση γλώσσας και προσέγγισης χωρίς αποκλεισμούς: Όταν εκπαιδεύετε ενήλικες που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα, είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε γλώσσα και προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς. Αποφύγετε τα στερεότυπα, να είστε πολιτισμικά ευαίσθητοι και να χρησιμοποιείτε γλώσσα που είναι εύκολα κατανοητή.
- Επίδειξη υπομονής και ευελιξίας: Οι ενήλικες που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα μπορεί να αντιμετωπίζουν πρόσθετα εμπόδια στη μάθηση, όπως γλωσσικά εμπόδια ή έλλειψη εκπαίδευσης. Είναι σημαντικό να επιδεικνύετε υπομονή και ευελιξία και να προσαρμόζετε την εκπαίδευσή σας ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ατόμων αυτών.
- Παροχή συνεχούς υποστήριξης: ∴ Η εκμάθηση νέων δεξιοτήτων απαιτεί χρόνο και εξάσκηση και οι ενήλικες που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα μπορεί να χρειάζονται συνεχή υποστήριξη για να συνεχίσουν να αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους. Η παροχή συνεχούς υποστήριξης, όπως η συμβουλευτική ή η καθοδήγηση, μπορεί να τους βοηθήσει να διατηρήσουν τα κίνητρα τους και να επιτύχουν τους στόχους τους.
- Ενδυνάμωση: Τέλος, είναι σημαντικό να υποστηρίξετε τους ενήλικες που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα να ενδυναμώσουν τους εαυτούς τους και να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους. Αυτό μπορεί να γίνει παρέχοντάς τους πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και τον τρόπο πρόσβασης σε πόρους, καθώς και ενθαρρύνοντάς τους να μιλήσουν και να αναλάβουν δράση.

Παράδειγμα εργαστηρίου για ενήλικες σε περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα, με τη χρήση των εργαλείων του STEP, με περιεχόμενο τα κοινωνικά δικαιώματα, την ενεργό συμμετοχή και την ψηφιοποίηση.

Το πρόγραμμα κατάρτισης για όσους εργάζονται με ενήλικες που προέρχονται από περιθωριοποιημένα περιβάλλοντα έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με τις αρχές της μη τυπικής και βιωματικής μάθησης και έχει διάρκεια 8 ώρες.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει παρουσιάσεις σε επίπεδο ολομέλειας (στο σύνολο των συμμετεχόντων), εργασία σε ομάδες, παιχνίδια ρόλων και χρήση των video pills για την εισαγωγή και ανάλυση των θεμάτων των κοινωνικών δικαιωμάτων, της ενεργού συμμετοχής και της ψηφιοποίησης. Ενθαρρύνεται η χρήση δράσεων αναστοχασμού και ανατροφοδότησης για την καλύτερη εμπέδωση των εννοιών που αναλύονται κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

Το πρόγραμμα που προτείνεται, δοκιμάστηκε πιλοτικά κατά την υλοποίηση του προγράμματος κατάρτισης, και ακολουθεί το εξής χρονοδιάγραμμα:

09.00 Καλωσόρισμα και εισαγωγή/γνωριμία των συμμετεχόντων

09.30 Εισαγωγή των στόχων και του προγράμματος της ημέρας

09.45 Το έργο STEP - μια σύντομη εισαγωγή

10.00 Κοινωνικά δικαιώματα - καταγιγισμός ιδεών

10.15 Video pill με το γενικό μέρος για τα κοινωνικά δικαιώματα

10.30 *Διάλειμμα*

11.00 Dignityland - παιχνίδι ρόλων για τα κοινωνικά δικαιώματα

12.30 Κοινωνικά δικαιώματα αναλυτικά - συγκεκριμένα video pills

13.00 *Διάλειμμα*

14.00 Ενεργός συμμετοχή - καταγιγισμός ιδεών

14.30 Video pill για την ενεργό συμμετοχή και την ιδιότητα του πολίτη

14.45 Το μοντέλο RMSOS στην πράξη

15.45 Video pill για το μοντέλο RMSOS (Rights, Means, Space, Opportunities, Support) για την εμπέδωση της μάθησης

16.00 *Διάλειμμα*

16.30 Video pill για την ψηφιοποίηση

16.45 Η ψηφιοποίηση ως εργαλείο για την εισαγωγή της συμμετοχής

17.30 Video pills για την ψηφιοποίηση και τα κοινωνικά δικαιώματα

18.00 Αξιολόγηση και κλείσιμο

